

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima [i.e. Altera].

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

defectu intra se sic discutret. Ergone subdito-
rum vilissimus, tam fit ceteratus, ut Regi in fa-
ciem aliquid neget? Ego gratis eam nolui: sed
ad solvendum illam me obולי. Et quamvis prin-
cipis non solum opum, sed & virae subditorum
sunt absoluti domini, auctoritate tamen hac plenā
non possidet, sed omni humanitate possibili cum eo
agere vult. Ac ille ergo tam audax fit, ut Regis
postulationem repellat? certe Nabothum possi-
deret, & ut sibi praemordat manus, volo. Hic
denunciat sacri Textus: *Projiciens se in lectulum
suum, auertit faciem suam ad parietem, & non co-
medit panem.* Hinc possibi e Regem tanto mo-
dore ne radi, ut nec cibum caperet, nec panem
manducaret: Liranus ex indignatione, ac impa-
tentiā id piovenisse affirmat. Abulensis dicit,
Noluit tunc comedere panem, nec bibere praeterea
quodque in eo digeretur sumus ille iracundia. Ve-
rum sanctus Pater Ambrosius, ut hoc factum
explicet, unicum verbum, quod multum propo-
sitioni nostro servit, adiungit. Ubi scriptura solum
legit non comedit panem, addit ille *sum.* Ergo
comedit panem alium? quinimodo. Quia magna-
spans, sudore, ac laboribus subditorum com-
posito vivere voluit. Et non manducavit panem
suum, quoniam querebat alienum: Etenim dicitur
magis alienum panem quam suum manducant,
qui rapit vivunt, & rapinis sumptum exercent
suum. O quam multi sunt pastores, qui mensam
suam maximā laetitiam fructuum & pecorum
suae custoditae deputatorum instructam esse vo-
lunt: Hi nomine tenus pastores, & reipsa mer-
cenarii peiores sunt. Merito nomen pastoris per-
tinet, non enim pastores, sed mercenarii vocantur,
qui non pro amore istius oves dominicas, sed ad
temporales mercedes pascunt. Merito in hos pet-
it. Etzechiel accerbarum minarum plaustra sul-
cavit. *Ua pastoribus Israel.* Vā iis, quia tempus
erit, cum rationem de impostis oneribus, ac tri-
butis a subditis solutis reddent. Sed cur, quia
pascunt fametiplos, proprium interesse pallio
sacris charitati regentes, substantias pauperum
se vestierunt, ac sustentarunt, & luxus suos
habentibus, sudoribus, pane, & sanguine vasallo-
rum manu teoverunt. Nonne greges à pastoribus
pascuntur? Pastor ut gregi subveniat, proprio
onibus cellas subtrahere debet. Et sanctus Pater
Augustinus dum nil esset, quod in pauperes ero-
geret, sacra vasa aurea, ac argentea confingere, &
in pecorum subsidia impendere non esse malum,
sed opera bonum iudicavit. Sed nonnulli pastores
lac, ac lacum iis detrahunt, & tam macilentos eos

reddunt, ut pedes eos non ferant. *Lac comedebat,
& lacis operiebamini, & quod crassum erat,
occidebatis: gregem autem meum non pascbatis.*
Hinc in textum allatum Divus Pater Augusti-
nus sic commentatur. *Quid ergo isti increpantur?* **D. P. Aug.**
Vnde arguuntur: quia cum lac sumerent, & la- **tract. de**
nis se regerent, oves perditas negligebant. Qui pra- **Past. cap.**
bet lac, vitulum prabet; qui prabet lanam, honorem **2. Ep.**
prabet: ista sunt duo quae à populis quarunt, qui
seipso pascunt. Sunt pastores non ut dent iis quod
debent, sed ut subtrahant quod possunt. Sufficit,
& quiescamus.

PARS PRIMA.

12. **ET** alias oves habeo, quae non sunt ex hoc ovili-
h, & illas oportet me adducere. Boni pasto-
ris omnem possibilem adh. bere conatum, ut gre-
gem ad pascua salutis, ac ovile paradisi ducat, of-
ficium est. Unde per alias oves, quae non sunt ex
hoc ovili, gentiles, qui idola celebrant, verba sunt
Cornelii à Lapide, *ideoq; eram oves non Christi, sed* **Corn. 2.**
Satana, quas Christus ex ovili Satana transtulit in **Lap. in c.**
ovile suum, intelligit. Sed bene mysticam locutio- **10. lo. v.**
nem nostri pastoris observemus. Et illas oportet **10 fol. 403**
me adducere. Sanctus Thomas id ita explicat, **col. 1**
id est opportunum. Sic Divus Gregorius Thoma- **D. Tho. in**
*turgus Neocæsariensis Antistes egit. Hic ad **c. 10. lo.**
insulam evehctus solum septendecim fideles sub **Lect. 4. fol.**
se numeravit, sed per gratiam Dei, ac suam dili- **60. col. 2.**
*gentiam adhibitam omnes infideles ad gregem **D.**
Evangelicum adduxit: unde dum animam agens
ab atlantibus quot infideles superessent rogans, **In Brev.**
audierit tantum superesse septendecim: Deo gra- **Rom. in**
tias immensas egit: Totidem, inquit, erant fideles, **Lect. 2. 2.**
cum crepi Episcopatum. Secebat obligationem **noctur.**
*suam. Oportebat enim illas adducere.***

13. Hic rō oportet, quod proprie necessitatem
si non cōactionis, ad minus infallibilitas impor-
tat, ponderare debemus. Deus enim omnem
possibilitatem impendit, ut grex consequatur salu-
tatem ac ē pascuis dæmonis ad pascua fidei Evan-
gelicæ reducat mandata. Hinc sancti, Basilus,
Gregorius Augustinus, Ch. ylostomus. *Tō oportet*
Patris præceptum significare asserunt. Ergo
necessario, & infallibiliter illud est observan-
dum, concludit enim Angelicus. Quia spiritua- **D. Basil.**
lis gregis salus, præponderat corporali vita pasto- **hem. 28.**
ris, ideo cum periculum imminet de gregis sa- **Greg. hom.**
*lute, debet quisq; spiritualis pastor, corporalis in Pf. 28.
vita sustinere dispendium. Quid pastorem co- **14. in E-**
lestem, dum de grege loquens ait cognosco oves **meas***

Handwritten notes in the right margin, including the word "Lectura" and other illegible scribbles.

Small handwritten notes or corrections in the right margin.

Small handwritten notes or corrections in the right margin.

vulg. Aug. tract. 47. Chr. Thom. in c. 10. Io. Lez. 3. fol. 19. col. 4. F. Dionys. Carthus. in c. 10. 10. fol. 160. C. D. Tho. in 6. 10. 10. Lez. 4. E. Dionys. Carth. in e. p. 2. ad Tim. c. 2. fol. 304. C.

meus inferre voluisse putat? Apud Deum, ac in bonâ Theologia hac phrasî cognosco oves meas quid significat? Divinum pastorem cognoscere creaturam esse pecudem sui gregis, nil aliud est, quam dicere eam esse prædestinatam, ac passivam paradisi fruituram. Deus enim illam non tantum speculative, sed & practice eam amando, et beneficiendo, omnia ei media ad salutem præbendo cognoscit. *Cognosco oves meas cognitione dilectivâ, ac approbatâ.* Et pecus quod a Deo amatur, de ejus grege est. Hinc de duobus fratribus Jacob de lexi cu eum prædestinatum; *Esau autem odio habui, en reprobum, dicitur. Cognosco oves meas.* Hoc sic explanat Angelicus, *notitia non solum simplicis, sed etiam approbationis, & dilectionis.* Ac Apostolus ad Timotheum sic scribit, *cognosce Dominum, qui sunt ejus.* Aliud ergo juxta expositionem Carthusiani inferre non voluit. *Hoc est, Deus prædestinatos suos æternaliter cognoscit scriptos in libro vite, eo que conferuat, & approbat.*

Deus te non cognoscit, ac es reprobus, ut ait Chrysostomus. *Cum dixerit nostris deus, hil aliud quam gehennam? & manserunt creaturæ, & relinquunt; imò vero etiam gehennam istam vobum gravius est.* Optime deduci potest, cognitionem, quâ cælestis pastor suos oves cognoscit, nil aliud esse, quam quod illas salvat, ac recreat ad pascua paradisi ducere velit. Idcirco sanctus Pater Augustinus concludit: *Novi Dominum qui dicitur sunt ejus. nec loquor vobis, nec scribo talia, nec loquor in seculo; securus est de numeris illorum, qui perierunt, quid dedit.*

15. Filius Dei Apostolos suos ob succellum funestos, qui brevi eos invaluere erant, mactantes, non turbetur cor vestrum; esto mortis, quam ego subiturus sum, mentem vestram comitetur, ut pavetis tantum; quia sicut ad ortum solis, umbra acris pellitur, sic misericordia motus vestri in læticias nigtabunt. Sit ultimus in domo patris mei esse multa habitacula addo, que vos post afflictiones a vobis pro domine meo tolerandas, recreabunt. *In domo patris mei mansiones multae sunt.* Per domum Dei, vel ecclesiam militans, vel triumphans intelligi potest. Ita dicitur Divus Thomas: *Dixit esse domus Dei, una est mansio ecclesiarum, scilicet congregatio fidelium, alia est triumphantium, scilicet sanctorum collectio in gloria Dei patris.* Divus Augustinus per has mansiones de vestras dignitates, quibus Deus beatos in partem remunerat, intelligit. *Multa mansiones dicitur de meritorum in una vita æterna significat dignitates.* Sed in quem finem sunt multae mansiones? Annon unus Paradisus non sufficit omnibus? Praeterea sanctum Mattheum in suo Evangelio, simul ipsum filium Dei de Rege, qui nuptias filio suo celebraturus, omnes quotquot adesse voluerunt, invitare jussit, tractare, reperit. Ut ergo concilium coarctatis erat plenum, ac mensae circumdatur, ut vix sedere possent, Rex coarctatis respectus adivit, & dum non meminerit obsequi veste nuptiali vestimento lacero se intrussisse, deridet, adeo est indignatus, ut servos, cum in obsequium detruderent carcerem, mandavit: *Proijcite eum in tenebras exteriores, sit enim stratus eius, & stridor dentium, & postea subdit: Multi sunt vocati, pauci vero electi.* Hic parum perillam. Si paucos dicit esse electos, cur Apostolus dicit esse multas mansiones? Si electi sunt pauci, ergo mansiones etiam paucæ esse deberent, vel si mansiones sunt mansiones, electos etiam multos esse oportet.

Matt. c. 25.

Ibidem.

Ibidem.

Cornel. à Lap. in c. 25. Matt. fol. 450. v. 12. c. 1.

14. Hanc veritatem loco scriptura ab opposito firmare volo. Noctū quinque Virgines prudentes, ac quinque faruæ lampadibus accensis domo exennt, prudentes ad domum, in quâ nuptiæ solemnissimo cum apparatu agebantur, attingunt, pullant, & sponsus prodit, aperit, ac eas intronitit. *Venit sponsus, & quæ parata erant intraverunt cum eo ad nuptias.* Vix primæ sunt ingressæ, & illico adfuit & faruæ, ac à sponso ingressum sollicitant: *Domine Domine aperi nobis: sed repulsam patimur, nec admittuntur, excluduntur.* Verum quibus verbis sponsus postulationem neget iis, & negativè respondeat, audire. *Nescio vos inquit.* Nuptiis designari cælum, virginibus intrantibus animas, quæ salvantur, sponso, Deum, qui adjuvante suâ gratiâ eas introducit, jam scimus. At quomodo verum sit, quod dicat, *nescio vos?* Deus suâ cognitione infinitâ non solum præsentia, sed etiam futura, ac præterita scientiâ quam vocant Theologi intuitivâ, vel visionis intuetur, & scientiâ simpliciter intelligentiâ, quæ præcedit omnem actum practicum divinæ voluntatis, omnia penetrat objecta possibilis. Quomodo ergo scientiam suam non attingere ad cognitionem hatum quinque virginum *nescio vos* declarat? Ergone in Deo sit ignorantia? Ille Deus, qui ad intimos cogitatus cordis penetrat, se quinque has virgines non cognoscere fateatur? facti Doctores huic nodum sic solvunt: *Vos pro meis non cognosco, vestros, reprobo, damno.* Nunc cum oppositorum eandem sit disciplina ab opposito arguamur. Si idem sit dicere

Deus te non cognoscit, ac es reprobus, ut ait Chrysostomus. *Cum dixerit nostris deus, hil aliud quam gehennam? & manserunt creaturæ, & relinquunt; imò vero etiam gehennam istam vobum gravius est.* Optime deduci potest, cognitionem, quâ cælestis pastor suos oves cognoscit, nil aliud esse, quam quod illas salvat, ac recreat ad pascua paradisi ducere velit. Idcirco sanctus Pater Augustinus concludit: *Novi Dominum qui dicitur sunt ejus. nec loquor vobis, nec scribo talia, nec loquor in seculo; securus est de numeris illorum, qui perierunt, quid dedit.*

15. Filius Dei Apostolos suos ob succellum funestos, qui brevi eos invaluere erant, mactantes, non turbetur cor vestrum; esto mortis, quam ego subiturus sum, mentem vestram comitetur, ut pavetis tantum; quia sicut ad ortum solis, umbra acris pellitur, sic misericordia motus vestri in læticias nigtabunt. Sit ultimus in domo patris mei esse multa habitacula addo, que vos post afflictiones a vobis pro domine meo tolerandas, recreabunt. *In domo patris mei mansiones multae sunt.* Per domum Dei, vel ecclesiam militans, vel triumphans intelligi potest. Ita dicitur Divus Thomas: *Dixit esse domus Dei, una est mansio ecclesiarum, scilicet congregatio fidelium, alia est triumphantium, scilicet sanctorum collectio in gloria Dei patris.* Divus Augustinus per has mansiones de vestras dignitates, quibus Deus beatos in partem remunerat, intelligit. *Multa mansiones dicitur de meritorum in una vita æterna significat dignitates.* Sed in quem finem sunt multae mansiones? Annon unus Paradisus non sufficit omnibus? Praeterea sanctum Mattheum in suo Evangelio, simul ipsum filium Dei de Rege, qui nuptias filio suo celebraturus, omnes quotquot adesse voluerunt, invitare jussit, tractare, reperit. Ut ergo concilium coarctatis erat plenum, ac mensae circumdatur, ut vix sedere possent, Rex coarctatis respectus adivit, & dum non meminerit obsequi veste nuptiali vestimento lacero se intrussisse, deridet, adeo est indignatus, ut servos, cum in obsequium detruderent carcerem, mandavit: *Proijcite eum in tenebras exteriores, sit enim stratus eius, & stridor dentium, & postea subdit: Multi sunt vocati, pauci vero electi.* Hic parum perillam. Si paucos dicit esse electos, cur Apostolus dicit esse multas mansiones? Si electi sunt pauci, ergo mansiones etiam paucæ esse deberent, vel si mansiones sunt mansiones, electos etiam multos esse oportet.

oportet. Numerus sane mansionum numero electorum correspondere debet. Si luce alicujus historie verum sentum hujus difficultatis curare possimus, videamus. Anronius Imperator dum Romam in Franciam Provincias illius regionis villas proficere decebat, Homalo senatore, qui Romanorum Pro gubernator Parisiensis erat, scribit, ut pro die adventus sui mille nobilibus hospitia apraret, iussit. Literis his receptis nec salum pro mille, sed pro bis mille hospitia parari fecit. Imperator itaque dum illic appulit, ac tot hospitia instructa videns, causam, cur plura, quam necesse erat, apparaverit quaerit. At hoc responsum tulit, ut magis meum desiderium servanda rati, te imperante ostendam. Similiter ergo si pauci sunt electi, cur multa mansiones sunt in parate loquitur Divus Hilanus. Quia noster pastor velut bonus, & diligens, quantum est ex se, totum gregem, omnes agnellos ac oves, ad mansiones coelites & pacua paradisi pervenire vult. Desiderium ergo grande, quo iis benefacere, ovesque salvare optat, pandere hoc facto vult. Et illud oportet me adducere: Hinc ait Divus Hilanus: ut in mansionum abundantia spes omnium surgatur, apud sanctos Deum velle omnes homines salvos fieri. Multis hospitia aprat: Multi sunt vocati, pauci vero electi, ut eum velle omnibus daret salutem, omnes velle ad pacua securae adducere cogitamus. Quod si postea contingat, ut pauci sint electi, defectus noster est; hinc dicit in Evangelio: Et alias oves habes, quae non sunt ex hoc ovili. Et illas oportet me adducere. In conformitatem hujus, illud quod David in psalmis saepe confignavit, legite.

16. Hic ergo benignitatem hujus boni pastorem, scilicet Dei, laudibus extollens, ac velut vates, curam, qua gregi suo provisurus erat, praevidens accinit, Homines, & jumenta salvabis Domine. Domine tuam benignitatem esse adeo immensam, ut bestias, ac homines salvaturus sis, pro certo scio. N. Res magna mihi haec videtur. Si ergo robis bestias caelo donandas, ac beandas precitarem, vos nec merito iustos, & scandalizantes abeentes mihi dicturos. Audiemus te de hoc iterum: scio, declarat enim filius Dei. Nisi quae venasus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. Hanc regenerationem spirituales esse bellis impossibilem non necio. Quomodo ergo poterunt salvari? una differentia qua anima rationalis ab irrationali abest, haec est, quod anima rationalis est separabilis a corpore, & separata existit; anima vero brutorum

rum mortuorum corpore simul intereat, nec separata existat. Quomodo ergo id salvetur quod non est? Homines & jumenta quomodo Dominus salvabis? omnibus respondis per sacros expostores adferri solitis omittis, unum, cui major pars accinit, adduco, & Davidem per homines intelligere electos ac bonos. Qui secundum dictamen rationis vivunt, habentes carnem subditam spiritui, & spiritum Deo. Ac per jumenta intelligere peccatores, qui amisso usu rationis bestialiter vivunt, dico. Nunc quomodo salvetur peccatores extra ovile nostri sancti pastores constituti? nonne id auditis oportet me adducere? Perinde ac si diceret. Quantum est ex me omnia media, ut eas ad ovile salutis reducam, impendam. Audite sanctum Brunonem. Bonus & malus salvus, David alloquitur Deum: cum pro omnibus Christum pati voluerit.

17. E jumentorum maxime irrationabilium numero, quae maximorum scelerum, ac facinorum onus portarunt, fuit Judas. Caestis pastor eum ut unguibus lupi infernalis subduceret, quid non egit? ne invidia proximi adiret, elegit eum in discipulum. Ne Avaritia eum in rapinas ageret dispensatorem, ac depositarium Eleemosynarum eum constituit. Ne ambitio eum precipitaret in ultima coena, cum aliis eum Episcopum creavit. Ne ejus bestialia proposita eum ad poenam scandalii hoc est prodicionis alliderent, sapienter eum monuit, & reprehendit, unus vestrum me traditurus est: Va homini illi per quem filius hominis traditur: melius illi erat si natus non fuisset. Quid amplius? ut eum tradidit, desperatus se suspendit. Et multi Deo sic disponente Ramum arboris se inflexisse, ac postea dum ramo validiori, & fortiori se alligaret a transeuntibus eum esse impeditum volunt. Possit collum suum Papias in laqueum, & cum penderet ab arbore, arbor inclinata est, nec id continuo assecutus est prout cupiebat: agnitus enim a quibusdam impeditus est, ne ster apud praefocaretur. Et quid amplius mylicus pastor pro salute illius ovis fortentis, & jumento bestiarum pessimo praestare potuit?

18. Aliud erit jumentum nec dum tamen adhuc natum, quod cum Judaeum maledictionis trahere poterit. Divus Joannes in spiritu caelestem Jerusalem habentem portas duodecim, & in qualibet porta Angelum, & in portis Angelos duodecim, conspexit. Omnes erant aperte, ac cuilibet nomen tribus, quae per eam intrare debebat insculptum erat. Nomina scripta, quae sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israel. Ad turbarum

ius tract. 4. cap. 9. quaest. 5. fol. 2.

Michael Aygu in Pl. 35. fol. 702. cap. 2. D. num. 564.

D. Brun. in Bibl. P.P. 17. ibi fol. 111. col. 1. n. 7. D.

Papias in laqueum, & cum penderet ab arbore, arbor inclinata est, nec id continuo assecutus est prout cupiebat: agnitus enim a quibusdam impeditus est, ne ster apud praefocaretur. Et quid amplius mylicus pastor pro salute illius ovis fortentis, & jumento bestiarum pessimo praestare potuit?

Apoc. 6. 21.

Handwritten notes in red ink, including the word "diab" and other illegible characters.

Hugo de S.
Charo in
cap. 7.
Apoc. fol.
388 col. 3.
B.
Dionys.
Carthuf.
ibidem fol.
138. art. 8.

barum clangorem qualibet tribus per ostium suum ingrediebatur, ac ab Angelo, qui eam expectabat admittebatur. Per unicum solum, cui inscriptum erat tribus Dan nemo, in quod, summo opere demitatus est sanctus Evangelista, intravit. Hugo à sancto Charo ex tribu Dan Antichristum, qui jumentorum, quæ mundus habet, vel habere poterit, pellamur citi, nasciturum respondet. Dan hic non ponitur, ut ostendatur quod ex numero signatorum excludatur Antichristus, qui ex ista tribu est nasciturus. Ergo cur & ei sua porta civitatis paradisi aperta sit, & Angelus in ea stet, qui illum promptus expectet? Et cum ei sint insculpta hæc verba tribus Dan, nemo nisi Antichristus per eam

intrare debet. Et si Deus vidit, & adhibet videt Antichristum non intratum, hæc indoluit mihi frustrane videntur. Sed esto: nam talis pastor, quod si hoc fecerit jumentum Antichristus ovile salutis ingredi velit, ei portam pate, eique assignatum esse Angelum, qui eam recipiat, demonstrare voluit. *Fit innumera Dominus nulli gratia sua adminicula denegare, ut non ad celestem patriam facere possit. Nos interim tam dignum venientem pastorem, ejus benignam vocem, qua à malo fugiendo, & ad bonum amplectendum hortatur diceas, decina à malo, & fac bonum audiamus. Et sic in pace.*

DOMINICA TERTIA
POST PASCHA.

Modicum & non videbitis me, & iterum modicum, & videbitis me.
Joann. 16.

ARGUMENTUM.

Deus adeo fervens est & diligens, ut nec momentum expectet dum nobis nefacere vult, e contra nos desides sumus in ejus servitio, cum tamen ferventes esse deberemus.

Num actiones, quæ citius, vel illa quæ lentius complentur, laudabiliores sint, resolvere nescio. Pede incedere plumbeo signum esse prudentiæ extra dubium est. Hinc hoc fuit monitum: *Festina lente*. Ubi e contra currere instat furiarum, nec tempus permittere temporis, est se obijcere periculo manifesto præcipitiorum, & pro partu abortum edere juxta illud: *Cervix festinans cecos parit cubulos*. Per Græcorum etiam ora hoc dictum *diu delibera*, volavit. De die in diem dilationem producere esse ventum magis propitium, quem possit habere actiones ut perficiantur, nonnulli censent. *Sat cito, si sat bene*. Plantæ, quæ subito exoriuntur parum durant. Elephas, qui tardè nascitur, ducentis annis vivit, & partus perfectissimus omnium, quos feræ producunt, est. Apelles pictoris gloriantis de celeritate loquendo: *Hanc modo pinxi*, rememorat his verbis, *Etiam si tacuisset, res ipsa loqueretur, quod eum ex tempore subito pinxeris, compescuit. Acceperat Agatarchi festinationem in pingendo non præceperat, dicens: *Ea quæ cito fiunt, cito perantur*. Hi lentè, ac maturo consilio gradati, esse modicum optimum perducendi opera ad perfectionem, & stabilitatem judicant.*

2. Alii ex adverso negotia in longum protrahere tempus, nil aliud esse, quam ea ex parte præcipitio, ac ruina censent. Ut clavus rotundus, non debet expectari ejus infingulatio. Cervicatura ignea, natutz curaliquid adhzret terre, terretur.

Arist. Lib. 9. cap. 46.